

Wyniki finansowe przemysłu w 2015 r. – mniejsze zyski; zwiększone nakłady inwestycyjne. Wypadki przy pracy

W lutowym numerze Chemika, pod niniejszą winiętą, przedstawiono wyniki produkcyjne przemysłu krajowego, w tym działów przemysłu chemicznego, uzyskane w 2015 r. Dopiero w końcu marca br. GUS ogłosił roczne wyniki finansowe i ekonomiczne wypracowane przez przemysł, z których, dla naszych Czytelników, dokonaliśmy wyboru podstawowych informacji dotyczących krajowego przemysłu i wybranych najważniejszych działów, w tym działów przemysłu chemicznego.

W minionym roku przemysł w Polsce przy przychodach ze sprzedaży produkcji w wysokości 1.197,0 mld zł (wzrost do roku poprzedniego o 4,9%), wypracował zyski w wysokości 72,0 mld zł i były one o 2,5% niższe od uzyskanych w poprzednim 2014 r., tj. o kwotę 1.866 mln zł. Spadek osiągniętych zysków wpłynął również pośrednio na obniżenie wskaźnika rentowności. Informacje o tym, jak kształtowały się uzyskane wartości zysku na tle wyników w 2014 r., w poszczególnych najważniejszych działach przemysłowych, wraz z wypracowanymi w tym okresie wskaźnikami rentowności obrotu netto, przedstawiono w Tabelcy 1.

Tabelca 1

Zysk i rentowność przemysłu w 2014 i 2015 r.

Przemysł	Zysk netto, mln zł			Rentowność obrotu netto %		
	2014	2015		2014	2015	
		Kwota	2014 r. = 100		Wskaźnik	Zmiana do 2014 r.
OGÓŁEM KRAJOWY	73.826	71.960	97,5	4,6	4,1	- 0,5
CHEMIKALIA	3.397	4.780	131,8	3,7	3,7	0,0
FARMACEUTYKI	1.455	1.592	109,4	4,6	7,0	2,4
WYROBY Z GUMY I TWORZYW	4.306	4.440	103,1	2,0	1,8	- 0,2
Rafinerie i koksownicze	426	1.457	342,0	3,6	4,7	1,1
Górnictwo węgla	296	291	98,3	- 5,7	- 7,0	- 1,3
Energetyka	20.971	13.277	63,3	10,7	2,4	- 8,3
Metalurgia	1.369	1.645	120,2	5,9	5,5	- 0,4
Maszynowy	2.423	2.361	97,4	6,5	5,9	- 0,6
Elektromaszynowy	1.972	2.935	148,8	2,8	4,8	2,0
Komputerowy i optyczny	1.223	1.392	113,8	3,0	3,7	0,7
Motoryzacyjny	5.400	6.254	115,8	4,1	4,1	0,0
Ceramiczny	3.282	3.809	116,1	4,2	4,4	0,2
Spożywczy	6.942	7.231	104,2	3,7	3,7	0,0
Meblerski	1.683	1.967	116,9	5,3	5,7	0,4
Odzieżowy	260	244	93,8	5,9	5,5	- 0,4
Papierniczy	2.704	2.558	94,6	1,5	- 3,1	- 4,6

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 49 osób. Źródło: GUS 2016

Z wielkości zawartych w Tabelcy 1 wynika m.in.:

- Mimo generalnego, w skali całego przemysłu, spadku zysków w minionym roku, wszystkie trzy działy przemysłu chemicznego (PKD 20, 21 i 22) osiągnęły w tym czasie wzrost zysków, ze stosunkowo

bardzo wysokim wskaźnikiem ich wzrostu w dziale PKD „Chemiczalia”, bo aż o blisko 32%. Trzy działy przemysłu chemicznego łącznie osiągnęły zysk w wysokości 10.510 mln zł i był on wyższy od odpowiedniego w 2014 r. o 14,8%

- Wśród wymienionych 16. najważniejszych działów krajowego przemysłu, największe w wartościach bezwzględnych zyski w minionym roku wypracowała, tradycyjnie od lat, mimo procentowego i bezwzględnego spadku, energetyka zawodowa; w mniejszym, ale również wysokim stopniu, przemysły spożywczy i motoryzacyjny. W ujęciu procentowym najwyższy wzrost zysków wypracował przemysł rafineryjny i koksowniczy
- Spośród wspomnianych 16. branż krajowego przemysłu, w 5. działach nastąpił spadek zysków w porównaniu do wielkości poprzedniego roku (2014); najwyższy regres wystąpił w wspomnianej energetyce, bo aż o 36,7%. Pogorszenie wyników, mierzone spadkiem zysków, odnotowały również przemysły: maszynowy, odzieżowy, papierniczy oraz górnictwo węglowe
- Związane pośrednio z wypracowanym zyskiem, wskaźniki rentowności obrotu netto uległy w minionym roku pogorszeniu, przede wszystkim w skali całego przemysłu (o 0,5 punktu procentowego) oraz w 6. jego działach. Wartości ujemne wskaźnika wystąpiły w górnictwie węglowym oraz w przemyśle papierniczym. Znaczącą poprawę rentowności w 2015 r. odnotowano głównie w przemyśle: farmaceutycznym, maszynowym i elektromaszynowym.

Jako uzupełnienie danych dotyczących rezultatów finansowych przemysłu (w tym przemysłu chemicznego) w minionym roku, w Tabelcy 2 prezentujemy wartości niektórych pozostałych wskaźników finansowych, uzyskanych w trzech działach przemysłu chemicznego, na tle zbiorczych wskaźników całego przemysłu.

Tabelca 2

Wybrane wskaźniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu chemicznego na tle wyników przemysłu krajowego w 2015 r.

Wskaźniki, %	Przemysł krajowy	PKD 20 Chemiczalia	PKD 21 Farmaceutyki	PKD 22 Wroby z gumy i tworzyw
Poziomu kosztów ¹⁾	95,2	91,4	89,6	93,3
Płynności finansowej I stopnia ²⁾	35,9	42,0	44,2	33,8
Płynności finansowej II stopnia ³⁾	102,2	111,9	130,6	110,4

¹⁾ jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całości kształtu działalności do przychodów z całości kształtu działalności;

²⁾ jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;

³⁾ jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych

Źródło: GUS 2016

Z zamieszczonych w Tabelcy 2 danych, szczególnie warty odnotowania jest wskaźnik kosztów w relacji do uzyskanych przychodów – we wszystkich trzech działach krajowego przemysłu chemicznego był on niższy od średniej wartości krajowej, potwierdzając fakt znaczącej efektywności ekonomicznej tego działu gospodarki.

Jako uzupełnienie danych dotyczących wypracowanych zbiorczych zysków w poszczególnych działach przemysłu, w Tabelcy 3 przedstawiamy wybiórczo wyniki finansowe (przychody ze sprzedaży i zyski netto) uzyskane w minionym roku przez największe podmioty przemysłu chemicznego i paliwowego.

Tablica 3

Wyniki finansowe większych podmiotów przemysłów chemicznego i paliwowego w 2015 r.

Przedsiębiorstwo	Przychody, mld zł	Zysk netto, mld zł
PKN Orlen Płock	88,4	2,8
- w tym Rafineria Mozejki	4,1*	0,24*
PGNiG Warszawa	36,5	6,1
Grupa Lotos Gdańsk	24,1	1,1
Grupa Azoty	10,0	0,73
Synthos Oświęcim	4,1	0,43
Ciech Warszawa	3,3	0,49

* – w mld USD.

Źródło: Informacje Spółek

Ważnym miernikiem potencjalnych możliwości rozwoju krajowego przemysłu jest wielkość zaangażowanych nakładów inwestycyjnych na swój rozwój; w tym zakresie można zaobserwować określone akcenty optymistyczne. W minionym roku wydatkowano na inwestycyjny rozwój krajowego przemysłu kwotę przeszło 84 mld zł, ze wskaźnikiem ich wzrostu do poziomu inwestycji w poprzednim roku o znaczące 14,0%. Jest to godne odnotowania z racji na fakt, że jest to już drugi rok istotnego wzrostu nakładów inwestycyjnych – w 2014 r. wyniósł on 18,3%. Szczegółowe wartości zrealizowanych inwestycji w podziale na najważniejsze działy krajowego przemysłu wraz ze wskaźnikami zmian wobec roku poprzedzającego, przedstawiono w Tablicy 4.

Tablica 4

Nakłady inwestycyjne przemysłu w 2014 i 2015 r.

Przemysł	Nakłady inwestycyjne, mln zł		
	2014 r.	2015 r.	
	Wartość	Wartość	2014 = 100
OGÓŁEM KRAJOWY	74.087	84.482	114,0
CHEMIKALIA	2.991	3.395	113,5
FARMACEUTYKI	376	566	150,4
WYROBY Z TWORZYW I GUMY	3.227	3.495	108,3
Rafinerijny i koksowniczy	2.601	2.170	83,4
Górnictwo węgla	4.141	2.505	60,5
Energetyka	21.245	27.071	127,4
Hutniczy	1.264	1.422	112,5
Maszynowy	1.564	1.550	99,1
Elektromaszynowy	1.571	1.879	119,6
Elektroniczny i optyczny	849	765	90,1
Motoryzacyjny	5.683	7.014	123,4
Ceramiczny	1.935	2.957	152,9
Papierniczy	2.120	2.420	114,1
Meblarski	1.268	1.428	112,6
Spożywczy	6.510	6.757	103,8
Odzieżowy	110	69	63,1

Dotyczy podmiotów o zatrudnieniu ponad 49 osób. Źródło: GUS 2016

Spośród wartości zawartych w Tablicy 4, warto odnotować:

- Łączne nakłady inwestycyjne wydatkowane w minionym roku w całym krajowym przemyśle chemicznym (3 działy), które wyniosły 6.594 mln zł, były o 13,1% większe od wydatków roku poprzedzającego – tempo „inwestowania” w krajowej chemii było więc nieco niższe (o 0,9 pkt %) od tempa wzrostu nakładów w całym krajowym przemyśle
- Wśród 16. najważniejszych działów krajowego przemysłu, w 11. branżach nastąpił wzrost tempa inwestowania – największy (procentowo)

to) w przemyśle ceramicznym, farmaceutycznym oraz w energetyce; największy regres odnotowano w górnictwie węglowym oraz w przemyśle odzieżowym i rafinerijno-koksowniczym.

W ostatnim czasie Główny Urząd Statystyczny opublikował wstępne dane dotyczące wypadków przy pracy w 2015 r. we wszystkich działach krajowej gospodarki, m.in. w rolnictwie, leśnictwie, rybnictwie, górnictwie, transporcie, budownictwie, handlu, administracji, służbie zdrowia, edukacji i oczywiście w przemyśle przetwórczym. Łącznie we wszystkich tych obszarach, w minionym roku, wydarzyło się 87.622 zarejestrowanych wypadków i było to o 1,1% mniej niż w poprzednim 2014 r. Mniej było również o 1,2% tzw. wypadków lekkich, o 6,6% mniej wypadków ciężkich, ale, niestety, aż o 15,2% więcej wypadków ze skutkiem śmiertelnym. W przeliczeniu na 1.000 pracujących, w minionym roku, wydarzyły się (statystycznie) 7,24 wypadki ogółem, w tym 7,17 wypadki lekkie, 0,04 ciężkie i 0,025 śmiertelne. Spośród wspomnianych, przeszło 87,6 tys. wszystkich wypadków w 2015 r. w kraju, najwięcej wydarzyło się w przemyśle przetwórczym (28,4 tys.), w handlu wraz z serwisem samochodowym (12,0 tys.) i opiece zdrowotnej wraz z opieką społeczną (9,3 tys.). Wypadków ze skutkiem śmiertelnym odnotowano najwięcej również w przemyśle przetwórczym (78) oraz w budownictwie (69), a także w transporcie i gospodarce magazynowej (49).

W podziale terenowym, najwięcej wypadków ogółem wydarzyło się na terenie województw: śląskiego (12,2 tys.), wielkopolskiego (10,9 tys.) oraz mazowieckiego (10,4 tys.); najmniej w województwie świętokrzyskim (2,0 tys.) oraz podlaskim (2,1 tys.). Najwięcej wypadków śmiertelnych wydarzyło się na Ziemi Wielkopolskiej (41), Śląskiej (37) oraz Mazowieckiej (34).

Liczbę wszystkich poszkodowanych w minionym roku w wypadkach w Polsce oraz w przemyśle przetwórczym, w podziale na ich rodzaje, a także w przemyśle chemicznym, w rozbiciu na trzy jego działy oraz procentowy udział „wypadków w chemii” w skali całego przemysłu przetwórczego, przedstawiono w Tablicy 5.

Tablica 5

Wypadki przy pracy w Polsce w latach 2014–2015. Poszkodowani wg skutków wypadków oraz liczba dni niezdolności do pracy spowodowana tymi wypadkami - w kraju i w przemyśle chemicznym

	Liczba poszkodowanych w wypadkach				Liczba dni niezdolności do pracy	
	Ogółem	Śmiertelne	Ciężkie	Lekkie	Liczba bezwzględna	Na 1 poszkodowanego
ROK 2014						
Polska	88.642	262	520	87.860	3.072.785	34,8
Przemysł przetwórczy	28.620	55	244	28.321	1.030.489	36,1
ROK 2015						
Polska	87.622	303	495	86.824	3.010.112	34,5
Przemysł przetwórczy	28.351	78	207	28.066	1.008.676	35,7
Przemysł chemiczny	3.206	7	17	3.182	108.776	34,1 ^{1/}
w tym:						
PKD 20 „Chemia”	651	4	2	645	23.460	36,2
PKD 21 „Farmaceutyki”	227	-	1	226	7.392	32,6
PKD 22 „Wyroby z gumy i tworzyw sztucznych”	2.328	3	14	2.311	77.924	33,5
Udział przemysłu chemicznego w przemyśle przetwórczym, %	11,3	9,0	8,2	11,3	10,8	x

1/ – średnia arytmetyczna Źródło: GUS 2016

Jerzy Paprocki